

PBV-16080002030304

Seat No. _____

M. Com. (Sem. III) (W.E.F. 2016) Examination

November / December - 2018

Human Resource Management

(Elective Group - 4)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

૧ માનવ સંસાધન સંચાલનનો અર્થ, વ્યાખ્યા, મહત્વ તથા કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો. ૨૦

અથવા

૧ (અ) તફાવત આપો : કર્મચારી સંચાલન અને માનવ સંસાધન સંચાલન. ૧૦

(બ) માનવ સંસાધન સંચાલકની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો. ૧૦

૨ (અ) માનવ સંસાધન આયોજનનો અર્થ અને હેતુઓ સમજાવો. ૧૦

(બ) માનવ સંસાધન આયોજનને અસર કરતાં પરિબળો વર્ણવો. ૧૦

અથવા

૨ (અ) માનવ સંસાધન આયોજનની પ્રક્રિયા સમજાવો. ૧૦

(બ) સફળ માનવ સંસાધન આયોજન માટેની શરતો-જરૂરિયાતો સમજાવો. ૧૦

૩ (અ) ભરતીના પ્રાપ્તિસ્થાનો સમજાવો. ૧૦

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : કામગીરી મૂલ્યાંકન. ૫

અથવા

૩ (અ) “તાલીમ એ વળતર આપતું રોકાણ છે.” સમજાવો. ૧૦

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : પ્રારંભિક પરિચય (Induction) ૫

૪ (અ) વેતન ચૂકવણીને અસર કરતાં પરિબળોની ચર્ચા કરો. ૧૦

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : કર્મચારી સશક્તિકરણ (એમ્પ્લોઈ એમ્પાવરમેન્ટ) ૫

અથવા

૪ (અ) વેતન ઉત્તેજકો (ઇન્સેન્ટીવ્સ)ના પ્રકારો તથા ફાયદાઓની ચર્ચા કરો. ૧૦

(બ) નોંધ લખો : કર્મચારી કચવાટ નિવારણ. ૫

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to the right indicate marks.

1 Describe the meaning, definition, importance and scope of HRM. **20**

OR

1 (a) Give difference – Personnel Management and HRM. **10**
(b) Discuss the role of HR Manager. **10**

2 (a) Explain the meaning and objectives of HRP (Human Resource Planning). **10**
(b) Describe the factors affecting HRP. **10**

OR

2 (a) Explain the process of Human Resource Planning. **10**
(b) Discuss the requisites for successful HRP. **10**

3 (a) Explain the sources of recruitment. **10**
(b) Write a short note on Performance Appraisal. **5**

OR

3 (a) “Training is a true investment” – Explain. **10**
(b) Write a short note on Induction. **5**

4 (a) Discuss the factors affecting remuneration payment. **10**
(b) Write a note on Employee Empowerment. **5**

OR

4 (a) Discuss the types and benefits of incentives. **10**
(b) Write a note on Employee grievances resolution. **5**
